

SYYSKOKOUSASIAKIRJAT HÖSTMÖTESHANDLINGAR

9.10.2024

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolförening

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n syyskokous 9.10.2024 klo 16.00

Kokousasiakirjat

Sisälllys

- Syyskokouskutsu
- Kallelse till höstmöte
- Esityslista
- Esitys jäsenmaksuksi 2025
- Esitys puheenjohtajan vuosipalkkioksi ja hallituksen jäsenten kokouspalkkioiksi
- Esitys talousarvioksi vuodelle 2025
- Esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2025

SYYSKOKOUSHUTSU 9.10.2024

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n syyskokous pidetään Kansanopistokokouksen yhteydessä keskiviikkona 9.10.2024 klo 16.00 alkaen STEP-koulutuksen Järvenpään kampuksella, osoitteessa Järvenpääntie 640, Järvenpää.

Suomen Kansanopistoyhdistyksen sääntöjen mukaisesti yhdistyksen jäsenyhteisöä voi yhdistyksen kokouksessa edustaa jäsenyhteisön valtuuttama henkilö (2§). Jäsenyhteisön valtuuttamalla edustajalla on yksi ääni (7§). Yhdellä henkilöllä voi olla useamman ylläpitäjän valtuutus. Äänioikeuden voi osoittaa valtakirjalla tai pöytäkirjan otteella.

Syyskokouksen järjestelyjen helpottamiseksi pyydämme ystävällisesti, että toimittaisitte valtakirjanne jo etukäteen yhdistyksen toimistoon viimeistään 4.10.2024 joko postitse (Annankatu 12 A 18, 00120 Helsinki) tai mieluiten skannattuna sähköpostitse osoitteeseen toimisto@kansanopistot.fi. Emme voi taata, että tämän jälkeen toimitetut valtakirjat tulevat mukaan syyskokoukseen. Ottakaa siis varmuuden vuoksi valtakirja mukaan. Valtakirjan voi esittää vielä kokouspaikalla, mutta ruuhkien välttämiseksi suosittelemme käyttämään edellä mainittua menettelyä. Jokaisen valtuutetun tulee henkilökohtaisesti noutaa numeroitu äänestyskorttinsa Kansanopistoyhdistyksen infopisteestä ennen syyskokousta. Kutsun liitteenä valtakirjapohja sekä syyskokouksen esityslista.

Syyskokouksen materiaali on luettavissa noin kaksi viikkoa ennen kokousta tämän [linkin](#) kautta.

HÖSTMÖTESKALLELSE 9.10.2024

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:s höstmöte hålls i samband med Folkhögskolemötet onsdagen den 9 oktober 2024 kl. 16.00 i STEP-koulutus Järvenpää, adressen Järvenpääntie 640, Järvenpää).

I enlighet med Finlands Folkhögskolföreningens stadgar kan en av medlemsorganisationen befullmäktigad person representera föreningens medlemsorganisation på föreningens möten (2§). Den av medlemsorganisationen befullmäktigade representanten har en röst (7§). En person kan vara befullmäktigad av flera medlemsorganisationer. Rösträtten kan bevisas med fullmakt eller utdrag ur protokoll.

För att underlätta arrangemangen under höstmötet ber vi er vänligen leverera era fullmakter redan på förhand till föreningens kansli antingen per post (Annegatan 12 A 18, 00120 Helsingfors) eller helst skannad per e-post till adressen kansli@folkhogskolor.fi, senast den 4.10.2024. Vi kan inte garantera att fullmakter som skickats efter detta datum hinner beaktas i tid för höstmötet, så ta dem med er för säkerhets skull. Fullmakten kan presenteras ännu på mötesplatsen, men för att undvika köer rekommenderar vi er att skicka den på förhand. Varje befullmäktigad ska personligen hämta sitt numrerade röstkort från Folkhögskolföreningens infopunkt innan höstmötet. Föredragningslista för höstmötet och en blankett för fullmakten bifogas.

Höstmötesmaterialet finns att läsa via denna [länk](#) cirka två veckor innan mötet.

Helsingissä/i Helsingfors 9.9.2024

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n syyskokous STEP-koulutuksen Järvenpään kampuksella (Järvenpääntie 640)

9.10.2024 klo 16.00

Esityslista

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokousvirkaileijoiden vaali
  - 2.1 Puheenjohtajat
  - 2.2 Sihteeri
  - 2.3 Pöytäkirjantarkastajat
  - 2.4 Ääntenlaskijat
3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
4. Esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
5. Ilmoitusasiat
6. Jäsenmaksun määrääminen vuodeksi 2025
7. Yhdistyksen puheenjohtajan vuosipalkkion ja hallituksen jäsenten kokouspalkkioiden, päivärahojen ja matkakorvausten määrääminen vuodeksi 2025
8. Yhdistyksen talousarvion vahvistaminen toimintakaudelle 2025
9. Yhdistyksen toimintasuunnitelman vahvistaminen toimintakaudelle 2025
10. Yhdistyksen puheenjohtajan vaali toimikaudeksi 2025–2027
11. Yhdistyksen hallituksen jäsenten vaali
12. Valitaan tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tilivuodeksi 2025
13. Valitaan vaalivaliokunta
14. Muut hallituksen esittämät asiat
15. Kokouksen päättäminen

Jäsenmaksuesitys vuodelle 2025

Hallituksen esitys syyskokoukselle:

Nykyiset jäsenmaksuperusteet otettiin käyttöön vuonna 2018. Hallitus esittää syyskokoukselle, että jäsenmaksuperuste pidetään vuonna 2018 käyttöön otetun järjestelmän mukaisena.

1. Jäsenmaksu katetaan perusmaksulla sekä vapaan sivistystyön valtionosuussuoritteiden mukaisella osuudella.
2. Perusmaksu lasketaan niistä koululakien eri koulutuksista, joihin jäsen saa valtionosuutta kyseiselle vuodelle Opetushallituksen rahoitusraportin mukaan.
3. Syyskokous vahvistaa hallituksen esityksestä perusmaksuissa huomioitavien osien suuruuden ja talousarvion käsittelyn yhteydessä jäseniltä kerättävien jäsenmaksujen summan.
4. Hallitus esittää syyskokoukselle, että vuoden 2025 jäsenmaksun perusmaksussa, eri koululakien mukaisista, jäsenten vuonna 2025 saamista valtionosuuksista, huomioitava osuus on 700 euroa kustakin.

Yhdistyksen puheenjohtajan vuosipalkkion ja hallituksen jäsenten kokouspalkkioiden, päivärahojen ja matkakorvausten määrääminen vuodeksi 2025

Puheenjohtajan henkilökohtainen vuosipalkkio on vuonna 2024 ollut 5 800 euroa. Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot ovat vuonna 2024 olleet 60 euroa/jäsen/kokous ja puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien palkkio 85 euroa/kokous. Oman auton käyttö on ollut tarvittaessa mahdollista korvata hallituksen kokousten yhteydessä.

Hallitus käsitteli toiminnanjohtajan esityksestä kokouspalkkioiden nostamista. Yhdistyksen tilintarkastuksen yhteydessä on todettu, että kokouspalkkiot ovat pysyneet hyvin pitkään samana.

Hallitus esittää syyskokoukselle, että puheenjohtajan vuosipalkkiota ja hallituksen jäsenten kokouspalkkioita korotetaan. Hallitus esittää, että puheenjohtajan henkilökohtainen vuosipalkkio olisi 6300 euroa ja kokouspalkkiot 80 euroa/jäsen/kokous ja puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien palkkio 105 euroa/kokous. Oman auton käyttö on tarvittaessa mahdollista korvata hallituksen kokousten yhteydessä.

Lisäksi hallitus esittää, että yhdistyksen työryhmien puheenjohtajille maksetaan kokouspalkkio yhdistyksen työryhmien kokouksista vuodesta 2025 alkaen.

Hallitus esittää myös, että jatkossa vaalivaliokunta käsittelee yhdistyksen hallinnon kokouspalkkioita. Tämä kirjattaisiin vaalivaliokunnan toimintaa määrittävään vaalijärjestykseen, jonka muutos tuotaisiin kevätkokouksen 2025 käsiteltäväksi.

Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry
 Talousarvioesitys vuodelle 2025

	Talousarvioesitys 2025	Toteuma 2023	Talousarvio 2023	Toteuma 2022
Varsinainen toiminta	-416 000 €	-414 648 €	-413 000 €	-408 316 €
Tuotot	86 000 €	124 391 €	97 000 €	113 477 €
Kulut yht.	-502 000 €	-539 040 €	-510 000 €	-521 793 €
<i>Henkilöstökulut</i>	<i>-274 000 €</i>	<i>-273 510 €</i>	<i>-309 000 €</i>	<i>-273 768 €</i>
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-8 500 €</i>	<i>-9 841 €</i>	<i>-2 000 €</i>	<i>-8 145 €</i>
<i>Muut kulut</i>	<i>-219 500 €</i>	<i>-255 688 €</i>	<i>-199 000 €</i>	<i>-239 880 €</i>
Varainhankinta	300 000 €	313 113 €	303 000 €	291 779 €
<i>Tuotot</i>	<i>325 000 €</i>	<i>325 000 €</i>	<i>315 000 €</i>	<i>297 500 €</i>
<i>Kulut</i>	<i>-25 000 €</i>	<i>-11 887 €</i>	<i>-12 000 €</i>	<i>-5 721 €</i>
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	6 000 €	22 515 €	0 €	-1 289 €
<i>Tuotot</i>		<i>22 538 €</i>		<i>71 €</i>
<i>Kulut</i>		<i>-23 €</i>		<i>-1 360 €</i>
Yleisavustukset	110 000 €	107 000 €	110 000 €	110 000 €
Tilikauden tulos	0 €	27 980 €	0 €	-7 826 €

**ESITYS
TOIMINTASUUNNITELMAKSI
VUODELLE 2025**

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolförening

Esipuhe: Kansanopistoyhdistys 120 vuotta

Vuosi 2025 on Suomen Kansanopistoyhdistyksen – Finlands Folkhögskolförening ry:n toiminnan 120-vuotisjuhlavuosi. Vuoden teemana on oppiva yhteisö. Kansanopistoyhdistyksen syntyhistoriaan liittyy kiinteästi dialogisuus ja yhteinen oppiminen Pohjoismaissa ja kansallisesti. Oppivien yhteisöjen muodostaminen ja toisten dialoginen kohtaaminen ovat olleet kansanopistojen ja kansanopistoliikkeen tapoja toimia perustamisesta lähtien. Pyrkimys kasvuun tasavertaisessa elävässä vuorovaikutuksessa on sivistyspedagogiikan peruskiviä. Yhdistyksen ja kansanopistojen yhdessä laatimien tulevaisuuskuvien visiossa halutaan, että kansanopistot rakentavat yhteiskuntaa, johon jokainen voi tuntea kuuluvansa. Yhteisöllinen oppimisympäristö ja toimintakulttuuri vahvistavat opiskelijoiden osallisuuden kokemusta. Kansanopistoyhdistyksen tehtävänä on yhdistää kansanopistoliikettä. Yhteisten tavoitteiden mukaisesti: aina kun edistämme jotain, kokoamme erilaisia ihmisiä yhteisen tehtävän ympärille.

Ensimmäiset kansanopistot perustettiin Suomeen vuonna 1889. Kansanopistoasioita oli käyty opiskelemissa muissa Pohjoismaissa, erityisesti Tanskassa. Tänä päivänä kansanopistoja on Pohjolassa noin 400 ja Suomessa 74. Varhain käynnistynyt pohjoismainen yhteistyö kertoi tarpeesta kehittää dialogisesti yhdessä kansanopistoa koulutusmuotona. Suomessa ensimmäinen kansanopistoväen yhteinen kokoontuminen järjestettiin vuonna 1896. Tuolloin keskusteltiin kansanopistojen kasvatus-työstä ja opetussisällöistä. Kokous pidettiin Hämeen kansanopistolla yhdessä keskustellen, ruokaillen, yöpyen ja myös laulaen.

Vuoden 1905 kansanopistokokous järjestettiin 15.–16. syyskuuta Länsi-Uudenmaan kansanopistossa Vihdissä. Siellä oli 62 osanottajaa: opettajia oli kymmenestä opistosta ja johtajia 13 opistosta. Kokouksen puheenjohtajina toimivat Pohjois-Savon kansanopiston johtaja Hjalmar Mikander ja Kronoby folkhögskolan johtaja Johannes Klockars. Johtaja K. O. Vikman (Lounais-Karjalan kansanopisto, Vironlahti) teki aloitteen oman yhdistyksen perustamisesta. Tätä kannatettiin ja yhdistys päätettiin yksimielisesti perustaa. Yhdistyksen ensimmäisiä tehtäviä oli kansanopistojen valtionavun edistäminen. Talvella 1906 kansanopistolähetystö kävi senaattorien Donner ja Antell puheilla esittämässä asiaa. Jo saman vuoden syksyllä kansanopistoille myönnettiin avustuspäärärahat. Yhdistykselle laadittiin säännöt, jotka käsiteltiin Pohjoismaisen kansanopistokokouksen yhteydessä Porvoossa 18.–19.8.1907. Samassa yhteydessä pidettiin Suomen Kansanopistoyhdistyksen ensimmäinen vuosikokous. Kansanopistoyhdistyksen nykyisissä säännöissä todetaan

yhdistyksen tarkoituksena kansanopistojen toiminnan edistäminen sekä edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestönä toimiminen. Yhteistyön vahvistaminen näkyy säännöissä edelleen erityisesti siinä, kuinka yhdistyksen on määrä toteuttaa tarkoitustaan.

Tämä käsillä oleva toimintasuunnitelma kuvaa yhdistyksen toimia vuonna 2025. Niissä näkyvät yhteinen vaikuttaminen ajankohtaiseen koulutuspolitiikkaan, osallistuminen sivistyskeskusteluun sekä kansanopistojen osaamisen ja yhteisten palvelujen kehittäminen. Juhlavuosi näkyy yhdistyksen tilaisuuksissa ja viestinnässä. Juhlavuonna uudistamme kansanopiston laulukirjan yhteisöllisesti ja yhteislaulopedagogiikkaa edistäen ja julkaisemme juhluvuoden blogisarjan.

Toimintaympäristön muutokset suorastaan edellyttävät kansanopistoilta jälleen kykyä muuntautua ja vastata yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan tarpeisiin. Kansanopistoyhdistys vahvistaa toiminnallaan sitä, että kansanopistoverkosto oppivana yhteisönä tarttuu erilaisiin yhteiskunnassa havaittaviin sivistystarpeisiin.

Helena Ahonen
puheenjohtaja

Tytti Pantsar
toiminnanjohtaja

Kansanopistoyhdistys keskittyy toimintavuonna erityisesti seuraaviin toimenpiteisiin:

VAIKUTTAMISTYÖ JA VIESTINTÄ

- Vahvistamme kansanopistojen toimintaedellytyksiä ja asemaa vaikuttamalla päätöksenteon sisältöihin, osallistumalla julkiseen keskusteluun ja toimimalla myös itse keskustelunavaajana.
- Osallistumme aktiivisesti sivistyspoliittiseen keskusteluun toimintavuonna 2025. Yhdistyksen hallitus on määritellyt vaikuttamistyön painopistealueet.
- Tuomme esiin kansanopistojen tuottamaa hyötyä ja hyvää yksilöille, yhteisöille ja koko yhteiskunnalle kannanottojen, mediatiedotteiden, blogikirjoitusten, mielipidekirjoitusten sekä muiden viestinnällisten keinojen avulla.
- Yhdistys vaikuttaa pääministeri Orpon hallitusohjelman hankkeisiin. Vaikutamme kansanopistojen rahoitukseen ottamalla kantaa valtiontalouden kehyksiin ja talousarviovalmisteluun. Selvitämme vapaan sivistystyön rahoitusmallin uudistamistarpeita.
- Toteutamme vaikuttavuusselvityksen, elinvoimaisuuskyselyn sekä osallistumme pohjoismaiseen ja kansalliseen tutkimushankkeeseen sivistystyöstä.
- Järjestämme tapaamisia kansanedustajien, eduskunnan valiokuntien, viranomaisten, eri koulutustoimijoiden ja järjestöjen välillä vuoropuhelun edistämiseksi sekä lisätäksemme tietoutta kansanopistojen merkityksestä.
- Vaikutamme toisen asteen koulutuksen uudistuvaan säädöserustaan ja rahoitukseen sekä niiden toimeenpanoon.
- Turvaamme kansanopistojen järjestämän maahanmuuttajakoulutuksen asemaa ja vaikutamme sen rahoitukseen.
- Vaikutamme kansanopistojen tehtävään oppivelvollisten koulutuksen järjestäjänä.
- Esitämme, että kansanopistojen tehtäviä suomalaisen koulutustason nostamisessa vahvistetaan siten, että kansanopistot tukevat nykyistäkin vahvemmin siirtymässä toiselta asteelta korkeakouluun ja ovat mukana toimissa, joiden avulla yhä useampi suorittaa korkeakoulutuksen loppuun.
- Nostamme aikuisten perustaidot kehittämiskohteeksi ja kansanopistojen koulutustuotteeksi.

- Parannamme kansanopistojen tunnettuutta ja näkyvyyttä osallistumalla julkiseen keskusteluun, tuottamalla yhteisiä viestintäaineistoja, osallistumalla messuille sekä tuottamalla erilaisia julkaisuja.
- Osallistumme Pohjoismaisen Kansanopistoneuvoston vaikuttamistyöhön.

KEHITTÄMISTYÖ

- Edistämme yhdessä laadittujen tulevaisuuskuvien toteutumista yhdistyksen toimenpiteillä ja konkreettisesti yhdessä asetettuja tavoitteita kansanopistojen kanssa. Kehitämme yhteisiä koulutusmalleja yhteistyössä opistoverkoston kanssa.
- Kehitämme systemaattisesti kansanopistojen tehtäviä koulutuksellisissa nivel- ja siirtymävaiheissa (Opistovuosi, korkeakouluun valmistava koulutus, TUV).
• Tuemme kansanopistoja kansanopistojen yhteisten perustaitokoulutusten sekä kansallisten osaamismerkkien käyttöönotossa.
- Toteutamme Kansanopistojohtamisen koulutusohjelman.
- Järjestämme digitaitoihin ja tekoälyyn liittyvää koulutusta opetushenkilöstölle.
- Edistämme vapaassa sivistystyössä hankitun osaamisen näkyväksi tekemistä (ePerusteet, KOSKI, osaamismerkit, viitekehys).
- Tuemme kansanopistoja kestävä kehityksen edistämässä ja vahvistamme kansanopistojen henkilöstön kestävyysosaamista.
- Sertifioidumme toimimaan kestävästi ja viestimme aktiivisesti saavutuksistamme.
- Toteutamme kansanopistojen henkilöstön osaamista vahvistavia ja kansanopistojen tehtäviä uudistavia kehittämisprojekteja.
- Vahvistamme kansanopistojen välistä oppivien yhteisöjen muodostumista järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia, koulutuspäiviä, webinaareja sekä yhdistyksen muita tilaisuuksia.
- Käynnistämme kansainvälisiä yhteistyöhankkeita, joiden avulla kansanopistojen osaamista voidaan edistää pohjoismaisen ja eurooppalaisen elinikäisen oppimisen kehitystrendit huomioiden.

Esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2025

Kansanopistoyhdistys on edellisellä toimintakaudella tehnyt yhteistä tulevaisuustyötä jäsentensä kanssa. Sen tuloksena määritettiin jaettu tulevaisuusnäkemys ja yhteiset tulevaisuuskuvat kansanopistoista vuoteen 2035. Tulevaisuuskuviin ja toimintaympäristöanalyysin perusteella Kansanopistoyhdistyksen hallitus uudisti yhdistyksen strategiaa siten, että yhdistyksen strategiset tavoitteet ovat samassa suunnassa kansanopistojen yhteisten tulevaisuuskuviin kanssa.

Yhdistyksen strategia on laadittu vuosille 2024–2028, ja se toimii tämän toimintasuunnitelman perustana. Toimintasuunnitelma on rakennettu yhdistyksen strategian kolmen painopistealueen ja niiden tavoitteiden mukaisesti. Painopisteet ovat: kansanopistot ovat sivistyksen ytimessä, kansanopistot ovat ekososiaalisesti sivistyneitä ja kansanopistot ovat oppimisen ekosysteemi. Kunkin strategisen tavoitealueen jälkeen on kuvattu yhdistyksen toimenpiteet vuonna 2025.

KANSANOPISTOYHDISTYKSEN STRATEGISET PAINOPISTEET OVAT:

Kansanopistot ovat sivistyksen ytimessä

Innostavina, houkuttelevina ja mahdollisuuksia avaavina oppilaitoksina kansanopistoilla on merkittävä rooli suomalaisen yhteiskunnan osaamisen, sivistyksen ja hyvinvoinnin rakentajina.

Kansanopistot ottavat hoitaakseen uusia koulutustehtäviä. Ne osallistuvat suomalaisten koulutustason nostamiseen. Kansanopistot vahvistavat nuorten ja aikuisten perustaitoja. Kansanopistot hoitavat kotoutumis- ja kielikoulutuksen koulutustehtävää Suomessa edelläkävijöinä.

Kansanopistojen koulutus tukee hyvinvoivaa kansalaisyhteiskuntaa sekä edistää demokratiaa ja yhteiskuntarauhaa. Kansanopistojen keskeisiä työkaluja ovat ohjauksellisuus ja opiskelijan aito kohtaaminen.

Ketterästi toimivana koulutusjärjestelmän osana kansanopistot vastaavat nopeasti yhteiskunnan tarpeisiin.

Kansanopistoyhdistyksen kehitystavoitteet 2024–2028:

- Käymme aktiivisesti yhteiskunnallista keskustelua sivistyksestä ja koulutuksen tulevaisuudesta.
- Vaikutamme ennakoivasti koulutuspolitiikkaan ja lainsäädäntöön. Viemme eteenpäin jäsenten havaitsemia säädösmuutostarpeita.
- Vaikutamme siihen, että kansanopistoilla on ennakoitava ja monialaisuuden huomioiva rahoitus.
- Selvitämme ja kuvaamme kansanopistojen tekemän sivistystyön yhteiskunnallisia vaikutuksia.
- Kehitämme yhdessä kansanopistojen kanssa kansanopistoihin oman erikoistutkinnon.
- Tunnistamme kansanopistojen uusia tehtäviä ja asiakkauksia sekä kehitämme jo olemassa olevia koulutustehtäviä.

Kansanopistot ovat sivistyksen ytimessä – yhdistyksen toiminta vuonna 2025

SIVISTYSPOLIITTINEN VAIKUTTAMISTYÖ

Yhdistys osallistuu aktiivisesti sivistyspoliittiseen keskusteluun toimintavuonna 2025. Yhdistyksen hallitus on määritellyt sen vaikuttamistyön painopistealueet, joita ovat:

- Vahvistetaan koko maan kattavaa kansanopistoverkostoa kehittämällä kansanopistojen tehtäviä suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.
- Kehitetään kansanopistojen toimintaa ja rahoitusta ennakoitavasti. Vahvistetaan kansanopistojen tehtäviä koulutuksen kriittisissä nivelvaiheissa.
- Varmistetaan perustaidot aikuisille työelämään ja jatko-opiskeluun kansanopistojen koulutuksen avulla.
- Mahdollistetaan kaikille onnistunut kotoutuminen. Vahvistetaan kansanopistojen roolia kotoutumisessa.
- Kehitetään kansanopistojen toisen asteen koulutusta ja toteutetaan hallitusohjelman mukaiset uudistukset ennakoitavasti ja järjestäjäneutraalisti.

Teemme sekä proaktiivista että reaktiivista viestintää, ja viestimme vastaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja huolenaiheisiin. Vahvistamme kansanopistojen toimintaedellytyksiä ja asemaa vaikuttamalla päätöksenteon sisältöihin, osallistumalla julkiseen keskusteluun ja toimimalla myös itse keskustelunavaajana. Tuomme esiin kansanopistojen tuottamaa hyötyä ja hyvää yksilöille, yhteisöille ja koko yhteiskunnalle kannanottojen, mediatiedotteiden, blogikirjoitusten, mielipidekirjoitusten sekä muiden viestinnällisten keinojen avulla.

Yhdistys vaikuttaa pääministeri Orpon hallitusohjelman hankkeisiin yhdistyksen vaikuttamistyön painopistealueita edistäen ja tehden itse aktiivisesti esityksiä kansanopistotoiminnan kehittämiseksi. Hallitusohjelmaan ja sen mukaiseen lainsäädäntösuunnitelmaan kuuluu useita kansanopistotoimintaan vaikuttavia säädöshankkeita. Näistä vuonna 2025 käynnissä ovat mm. toisen asteen koulutuksen säädösperustan kehittäminen ja kokeiluohjelma, kotoutumiskoulutusta ja kotoutumispalveluja koskeva uudistus, opintotuki uudistus, asumislisää koskeva uudistus sekä työmarkkinoita ja muita etuuksia koskevat uudistukset.

Keväällä 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit. Kansanopistoyhdistys osallistuu vaalikeskusteluun toimittamalla puolueiden käyttöön kansanopistoja koskevia aineistoja ja esityksiä siitä, kuinka kansanopistot voivat nykyistäkin enemmän toimia alueiden elinvoimaisuutta vahvistavana.

Eduskuntapuolueet valmistautuvat jo ohjelman laadintatyössään seuraaviin eduskuntavaaleihin. Yhdistys käy aktiivisesti vuoropuhelua eri puolueiden kanssa sivistyspolitiikan näköaloista ja kansanopistojen kehittämissuunnista.

Kansanopistoyhdistys vaikuttaa kansanopistojen rahoitukseen ottamalla kantaa valtiontalouden kehyksiin ja talousarviovalmisteluun. Yhdistys ottaa kantaa julkisen talouden suunnitelmaan 2026–2029 tammikuussa 2025 ja kehysriihen yhteydessä keväällä 2025. Talousarviovalmisteluun 2026 yhdistys ottaa kantaa kevään ja syksyn 2025 aikana. Yhdistys tekee tarpeen mukaan esityksiä erityisesti ukrainalaisten koulutuksen lisärahoitukselle lisätalousarvioihin 2025.

Jatkamme mediatyhteyksien rakentamista kutsumalla toimittajia tilaisuuksiimme ja pitämällä aktiivisesti yhteyttä median edustajiin. Tavoitteenamme on vah-

vistaa asiantuntijarooliamme koulutusteemoissa, jotta media kääntyisi puoleemme näissä asioissa.

Teemme vaikuttamisviestintää yhdessä muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten keskusjärjestöjen kanssa VST ry:n vaikuttamisviestinnän asiantuntijaryhmässä. Olemme mukana myös VST-tiedottajat-ryhmässä ja teemme viestinnällistä yhteistyötä eri teemoista kansanopistojen, sidosryhmien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Järjestämme tapaamisia kansanedustajien, eduskunnan valiokuntien, viranomaisten, eri koulutustoimijoiden ja järjestöjen välillä vuoropuhelun edistämiseksi sekä lisätäksemme tietoutta kansanopistojen merkityksestä. Juhlavuonna 2025 kokoamme kansanedustajista kansanopistojen ystävät -verkoston ja järjestämme yhteistyössä keskustelutilaisuuden eduskunnan Pikkuparlamentissa.

SIIRTYMÄVAIHEIDEN KOULUTUKSET

Kehitämme systemaattisesti kansanopistojen tehtäviä koulutuksellisissa nivel- ja siirtymävaiheissa. Yhdistyksen hallituksen ja toimiston työn tukena toimii kansanopistojen asiantuntijoista koottu työryhmä, joka tukee erityisesti Opistovuosi-koulutuksen ja korkeakouluun valmentavan koulutuksen kehittämistä sekä tunnistaa uusia nivel- ja siirtymävaiheiden koulutuksia.

Vuonna 2024 kansanopistojen järjestämää Opistovuosi-koulutusta oppivelvollisille toteutettiin 45 opistossa. Opiskelijamäärä on vähitellen kasvanut vuodesta 2021. Valtion talousarviossa kansanopistoille on lisätty rahoitusta tähän tehtävään vuodesta 2024 alkaen, mikä edellyttää opiskelijamäärän kasvattamista ja yhä suuremman määrän kansanopistoja järjestävän kyseistä koulutusta.

Vaikutamme kansanopistojen Opistovuosi-koulutuksen rahoituksen kehittymiseen ja sen ennakoitavuuteen. Vaikutamme Opistovuosi-koulutuksen vakiinnuttamiseen osaksi kansanopistojen tehtäviä. Keräämme arviointitietoa koulutuksen toteuttamisesta ja sen kehittämistarpeista. Teemme koulutusta tunnetuksi mediatiedotteilla, opinto-ohjaajille järjestettävillä tilaisuuksilla sekä osallistumalla viranomaisten tekemän koulutusviestinnän kehittämiseen. Tuemme kansanopistoja koulutuksen järjestämisessä organisoimalla yhteisiä webinaareja, joissa voidaan jakaa hyviä käytäntöjä koulutuksen toteuttamisesta. Teemme

yhteistyötä Ruotsin kansanopistoyhdistyksen kanssa koulutuksen mallin kehittämiseksi.

Tutkintokoulutukseen valmistavaa koulutusta (TUVA) kehitetään opetusviranomaisten toimesta vuoden 2024 aikana toteutetun selvityksen perusteella. Yhdistys osallistuu koulutuksen kehittämistä koskevaan keskusteluun ja mahdolliseen säädösmuutosvalmisteluun.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sivistyskatsausten mukaan suomalaisten nuorten aikuisten koulutustaso on pudonnut OECD-maiden keskitason alapuolelle. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on todettu, että hallitus sitoutuu tekemään toimenpiteitä, joilla korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Yhdistys nostaa vaikuttamistyössään esille erityisesti kansanopistojen mahdollisuudet tukea koulutustason nostamista Suomessa.

Opistovuoden ja TUVAn rinnalla koulutustason nostamiseen voidaan kansanopistojen osaamisen keinoin vaikuttaa toisen asteen ja korkeakoulutuksen siirtymävaiheessa. Kansanopistot voivat tukea korkeakouluvalmiuksien kehittymistä ja sujuvaa siirtymää toiselta asteelta yliopistoon tai korkeakouluun. Lisäksi kansanopistot voivat tukea yliopisto- tai korkeakouluopintojen keskeyttämistä harkitsevia tai opintonsa keskeyttäneitä opintoihin palaamisessa. Kehitämme ja mallinamme korkeakouluun valmentavan koulutuksen mallin (KOVA). Sen avulla voitaisiin mahdollisimman vaikuttavasti tukea siirtymää toiselta asteelta yliopistoon ja korkeakouluun ja ennaltaehkäistä sekä puuttua keskeyttämiseen. Tavoittelemme uudenlaisia yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa: kansanopistojen korkeakouluun valmentavasta koulutuksesta käydään yhteistyöneuvotteluita yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, jotta tunnistetaan keskeiset tarpeet, joihin kansanopistot voisivat toiminnallaan vastata. Teemme esityksiä yhdessä muiden sivistystoimijoiden kanssa nykyistä vahvemmassa kansanopistojen osaamisen hyödyntämisestä suomalaisten koulutustason nostamiseksi.

TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Kansanopistojen ylläpitäjistä 33 järjestää ammatillista koulutusta. Kansanopistojen yhteydessä toimivia lukioita on 5. Pääministeri Orpon hallitusohjelman linjausten mukaan toisen asteen koulutusta uudistetaan. Valmisteilla on laaja toimintaan ja rahoitukseen liittyvä säädöskokonaisuus.

Lukiokoulutuksen toiminnanohjausta ja rahoitusmekanismia kehitetään maltillisesti. Yhdistys vaikuttaa uudistusten toteuttamiseen yhdessä kansanopistolukioiden kanssa. Erityisesti ohjauspalvelujen kehittämiseen kiinnitetään huomiota.

Ammatillisen koulutukseen kohdentuu suuria muutoksia. Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausta kehitettäisiin vuodesta 2025 alkaen uuden kokeilulainsäädännön mukaisesti yhteensä 8 vuoden ajan. Uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönotto valmistellaan vuoden 2025 aikana, ja muutokset tulisivat voimaan 2026, mikäli säädöskokonaisuudet etenevät syksyn 2024 käsittelyssä lainsäädäntösuunnitelman mukaisesti. Kansanopistoyhdistys vaikuttaa uudistuvaan lainsäädäntöön ja sen toimeenpanoon. Se on mukana uudistuksen seurantaryhmässä. Yhdistys kokoaa toisen asteen koulutusta järjestäviä kansanopistoja yhteen yhteisen vaikuttamistyön organisoimiseksi, muutoksiin valmistautumiseksi, toimintamallien ja käytäntöjen jakamiseksi sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta aiotaan talousarvioesitysten mukaan vähentää vuodesta 2025 alkaen. Rahoitusta vähennetään samanaikaisesti, kun toisen asteen koulutukseen ja sen rahoitusjärjestelmään suunnitellaan merkittäviä muutoksia. Yhtäaikaisesti tapahtuvien muutosten vaikutuksia on vaikea ennakoita. Kansanopistoyhdistys vaikuttaa yhdessä muiden järjestöjen kanssa siihen, että ammatillisen koulutuksen rahoituksen tasoa ei entisestään lasketa.

Kansanopistoyhdistys nostaa esille aikuisten mahdollisuudet opiskella ammatillisessa koulutuksessa. Niitä on heikennetty vuoden 2024 aikana erilaisin toimin. Työurien pidentämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmasta on keskeistä huolehtia siitä, että aikuiset voivat opiskella ja muuttaa urapolkuaan sekä lisätä osaamistaan työuran aikana. Kansanopistot kouluttavat osaajia työvoimapulasta kärsivälle kasvatus- ja

ohjauslalle. Vuoden 2025 aikana kansanopistojen roolia kasvatus- ja ohjausalan koulutuksen osaajana vahvistetaan ja siitä viestitään laaja-alaisesti aiemmin tuotettujen yhteisten viestintämateriaalien avulla. Kansanopistojen ohjausosaaminen ja osallistavat pedagogiset menetelmät nostetaan esille viestinnässä.

MAAHANMUUTTANEIDEN KOULUTUS KANSANOPISTOISSA

Kansanopistot ovat merkittävä koulutuksen järjestäjä maahanmuuttajataustaisille. Yhdistys vaikuttaa siihen, että kansanopistojen tehtävä säilyy ja sitä voidaan kehittää. Kansanopistoissa opiskeli vapaan sivistystyön opinnoissa vuonna 2023 7 442 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa, joista 3814 kotoutumiskoulutuksessa. Maahanmuuttajien koulutuksen osuus opiskelija-viikoista on myös kasvanut viime vuosina runsaasti (ks. taulukko alla).

	Maahanmuuttaneille suunniteltu vapaan sivistystyön koulutus	josta kotoutumiskoulutus	josta ukrainalaiset
2023	98 966	69 973	44 013
2022	64 309	37 500	13 425
2021	35 767	24 947	

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmaperusteiden mukaista koulutusta toteutettiin 37 500 opiskelija-viikkoa. Maahanmuuttaneiden koulutus on keskeinen osa kansanopistojen tehtäviä ja vapaan sivistystyön rahoitusta. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu kotoutumiskoulutuksen kotoutumisuudistus toteutettavaksi vuosien 2025–2027 aikana. Vuonna 2025 valmistellaan säädösmuutokset. Kansanopistoyhdistys vaikuttaa valmistelutyöhön ja säädösesityksiin. Se katsoo, että kansanopistojen järjestämä koulutus on merkittävä osa suomalaista kotoutumisen palvelukokonaisuutta ja oppilaitosten tehtävä ja rahoitus tulee säilyttää osana niiden koulustoimintaa.

Aikuisten perusopetus on merkittävä osa kansanopistojen toimintaa. Vuositasolla opiskelijoita on viime vuosina ollut noin 2 000. Kotoutumispalveluja uudistettaessa on huomioitava myös aikuisten perusopetuksen tarjonnan ja ohjauksen kehittäminen. Yhdistys vaikuttaa säädösvalmisteluun ja kehittämislinjauksiin siten, että aikuisten perusopetus kansanopistojen

tehtävänä ja opiskelijoiden toimeentulokysymykset otetaan huomioon.

Kansanopistot olivat ensimmäisiä, jotka järjestivät koulutusta Ukrainasta Suomeen paenneille pakolaisille Venäjän helmikuussa 2022 aloittaman hyökkäyksen jälkeen. Koulutuksen avulla pakolaiset pystyivät asettumaan ja työllistymään Suomeen. Koulutukselle on todella suuri kysyntä, mutta rahoitus on loppunut kesken. Vuoden 2026 osalta julkisen talouden suunnitelmassa asiaa ei ole ennakoitu lainkaan. Kansanopistoyhdistys vaikuttaa vuonna 2025 Ukrainasta paenneiden koulutuksen järjestämistehtävään ja sen rahoitukseen kansanopistoissa.

Tammikuun 1. päivänä 2025 työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle ja myös kotoutumispalveluja koskeva uudistettu lainsäädäntö astuu voimaan. Uudistuksen myötä työllisyyttä edistävä palvelu organisoidaan uudelleen kuntien ja työllisyysalueiden toimintana. Osana uudistusta muutetaan kotoutujien ohjausta. Muutokset ovat kansanopistojen näkökulmasta merkittäviä ja tarjoavat mahdollisuuden tiivistää yhteistyötä sijaintikunnan ja sen työllisyysalueen kanssa. Kansanopistot voivat tukea kotoutumispalvelujen onnistumista omalla alueellaan esimerkiksi kotoutujien palvelutarpeen arvioinnissa ja yhteiskuntaorientaation toteuttamisessa koulutustoimintansa lisäksi. Yhdistys tukee kansanopistoja järjestämisvastuun muutosvaiheessa viestimällä ja tehostaa viestintäänsä kansanopistojen toiminnasta kuntien työllisyyspalveluille ja työllisyysalueille. Yhdistys tukee opistoja kehittämistyössä kokoamalla toimintamalleja ja mahdollistamalla hyvien käytänteiden jakamisen.

Kehitämme ja mallinamme kansanopistojen järjestämää kieli- ja kotoutumiskoulutusta mallintamalla sitä erilaisten oppijaryhmien näkökulmasta sekä tiivistämällä työelämä- ja sidosryhmäyhteistyötä. Tuemme kansanopistojen yhteistyötä TE-palveluiden, ohjauspalveluiden ja työelämätoimijoiden kanssa. Vahvistamme henkilöstön osaamista. Lisäksi suunnittelemme ja toteutamme vaikuttavuusselvityksen kansanopistojen maahanmuuttajakoulutuksesta osana yhdistyksen koordinoimaan kehittämissuunnitelmaa, jolle haetaan rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

AIKUISTEN OPPIMINEN, PERUSTAITOJEN EDISTÄMINEN JA OSAAMISEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN

Työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien vastuulle korostaa entisestään alueellisen yhteistyön rakentamista koulutustoimijoiden, työllisyysalueiden ja työnantajien välillä. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa korostetaan työn rinnalla tapahtuvaa osaamisen kehittämistä. Kansanopistoilla on hyvät valmiudet tukea erilaisten oppijoiden tarpeita. Kansanopistojen koulutustoiminnasta suuri osa on kohdentunut nuoriin ja nuoriin aikuisiin. Väestön ikääntyessä kansanopistojen on laajennettava koulutuspalvelujaan myös uudenlaisille kohderyhmille ja otettava käyttöön uusia toimintamalleja. Toimintavuoden 2025 aikana yhdistys selvittää kansanopistojen mahdollisuuksia tässä ja kokoaa hyviä käytäntöjä työpaikalla tapahtuvan oppimisen tukemisesta ja mallintaa esimerkiksi sitä, kuinka kansanopistot voisivat nykyistä laajemmin tukea työuran aikana opiskelua sekä työurien pidentämistä esimerkiksi +55-vuotiaiden ikäryhmässä.

Vuoden 2025 alussa saamme käyttöömmme tuoreet, vasta julkaistut kansanvälisen aikuiskoulutustutkimuksen tulokset, joiden avulla saadaan runsaasti tietoa suomalaisten aikuisten osaamisesta ja taidoista suhteessa kansainväliseen tilanteeseen. Kansanopistoyhdistys osallistuu tulosten levittämistyöhön ja viestii niistä kansanopistoille. Kansanopistoyhdistys tekee aloitteen aikuisten perustaito-ohjelmasta.

Yhdistys tukee kansanopistoja yhdessä kehitettyjen perustaitokoulutusten sekä kansallisten osaamismerkien käyttöönotossa. Se vahvistaa kansanopistojen henkilöstön osaamista osaamismerkien käyttöönottoon liittyvissä prosesseissa. Kehittämistyössä tehdään yhteistyötä muiden vapaan sivistystyön toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Kansanopistot ovat ekososiaalisesti sivistyneitä

Kansanopistot ovat kokeilevia, kehittäviä ja yhteiskuntaa uudistavia oppilaitoksia. Kansanopistot ovat sertifioituja toimimaan kestävästi. Ne luovat edellytyksiä uudistavalle oppimiselle ja merkityksellisen elämän kokemiselle. Sivistyspedagogiikka ja yhteisöllisyys ovat kansanopistojen keskeiset työkalut. Kansanopistot ottavat uusimman teknologian käyttöön rohkeasti ja vastuullisesti.

Kansanopistot edistävät ekososiaalista kestävyyttä vaikuttavasti ja ennakoivasti.

Kansanopistoyhdistyksen kehitystavoitteet 2024–2028:

- Vahvistamme kansanopistojen uudistumiskykyä. Teemme aktiivisesti tulevaisuustyötä ja ennakoivia yhdessä kansanopistojen sekä sidosryhmien kanssa.
- Tuemme kansanopistojen uudistumiskykyä kohti yhteistä tulevaisuusvisiota.
- Sertifioidumme toimimaan kestävästi.
- Tuemme kansanopistoja sertifiointumisessa kestävään toimintatapaan.
- Vahvistamme kansanopistojen ja yhdistyksen digitaalista osaamista ja uusimman teknologian käyttöönottoa.

Kansanopistot ovat ekososiaalisesti sivistyneitä – yhdistyksen toiminta vuonna 2025

KOHTI YHTEISTÄ TULEVAISUUSVISIOTA

Kansanopistoyhdistys edistää yhdessä laadittujen tulevaisuuskuvien toteutumista laatimalla niille täsmällisempiä tavoitteita ja edistämällä tulevaisuuskuvia yhdistyksen toimenpiteillä. Yhdistyksen Muutoslaboratorio-työryhmä tukee yhdistyksen hallitusta ja toimintoa erityisesti uusien innovatiivisten toimintamuotojen tunnistamisessa ja jalkauttamisessa, uusien tehtävien tunnistamisessa sekä kokeilukulttuurin edistämisessä kansanopistojen keskinäisessä yhteistyössä.

Kansanopistoyhdistys toteutti vuonna 2024 kansanopistojen henkilöstön osaamistarveselvityksen. Sen tulokset tukevat tulevaisuuskuvien mukaista kehittämistyötä. Kansanopistojen henkilöstö kokee tarvitsevänsä uutta ja yhteistä osaamisen kehittämistä erityisesti kestävyyssiirtymässä, digitalisaatiossa, oppimisen ohjaamisessa ja maahanmuuttajien koulutuksessa.

Yhdistyksen kehittämistoiminnassa painotetaan vuonna 2025 näitä kehittämisalueita.

ENNAKOINTI JA VAIKUTTAVUUS

Yhdistys on laatinut Vapaa Sivistystyö ry:n kanssa Sivistysbarometrin, vaikuttajaselvityksen ja vaikuttavuus- ja indikaattoriselvityksen vuonna 2024. Näiden selvitysten perusteella Kansanopistoyhdistys jatkaa kansanopistojen toiminnan vaikuttavuuden selvittämistä ja laatii vaikuttavuusselvityksen kansanopistojen toiminnasta.

Yhdistys jatkaa kansanopistoja koskevaa tiedonkeruuta ja tehostaa keräämäänsä tiedon yhdistämistä viranomaisten keräämään aineistoon. Se hyödyntää Tilastokeskuksen uudistetun vapaan sivistystyön tiedonkeruun tuloksia kansanopistojen toiminnan kuvaamisessa. Yhdistys julkaisee kansanopistoja koskevaa

tilastotietoa kotisivuillaan, uutiskirjeissään ja sitä hyödynnetään yhdistyksen hallituksen päätöksenteon perustana. Kansanopistoyhdistys osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön vapaan sivistystyön tilastoinnin kehittämistä käsittelevään työryhmään ja edistää kansanopistoista koottavan tietoperustan laajentamista kuvattaessa suomalaisen koulutusjärjestelmän keskeisiä tunnuspiirteitä ja tuloksia.

Kansanopistoyhdistys on toteuttanut kansanopistojen elinvoimaisuuskyselyn kahdesti, vuonna 2021 ja 2023. Elinvoimaisuuskysely toteutetaan jälleen syksyllä 2025. Sen avulla selvitetään kansanopistojen johdon näkemyksiä alan kehittämisedellytyksistä, säädosmuutostarpeita, keskeisiä toiminnallisia haasteita, investointivalmiutta ja taloudellista tilannetta kokonaisuutena.

Yhdistys osallistuu vuoden 2025 aikana vapaan sivistystyön tutkimustoiminnan kehittämiseen osana Sivistystyön Vapaus ja Vastuu -hanketta. Se osallistuu pohjoismaiseen kansanopistojen sosiaalisesti kestävä kehityksen vaikuttavuutta koskevaan Oslon yliopiston koordinoimaan tutkimushankkeeseen ja kansanopistoja koskevan pohjoismaisen julkaisun tuottamiseen.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN JA VASTUULLINEN DIGITALISAATIO

Kansanopistoyhdistys vaikuttaa aktiivisesti siihen, että sivistystyö tunnustetaan keskeisenä osana Suomen kestävä kehityksen mukaista työtä ja se näkyy raportoitaessa Suomen toimenpiteistä kansainvälisesti. Kestävyyden näkökulmat ovat läsnä yhdistyksen kaikessa työssä. Yhdistys osallistuu osana Vapaa Sivistystyö ry:n työtä Suomen kestävä kehityksen toimikunnan työhön ja toteuttaa toimikunnan strategian mukaisia toimenpiteitä. Tuemme kestävä kehityksen tavoitteita viestinnässämme ja edistämme tietoisuutta ekososiaalisesta sivistyksestä kansanopistojen keskuudessa. Osallistumme kestävä elämäntapaa ja kulttuuria edistäviin ja edustaviin kampanjoihin ja tempauksiin. Tuemme kansanopistoja kestävyys siirtymässä kansanopistojen kestävyystiekartan avulla ja muodostaen oppivia yhteisöjä kehittämistyön tueksi. Yhdistys on laatinut vuoden 2024 aikana kansanopistojen tulevai-

suuskuvien mukaisesti kansanopistojen kestävyystiekartan. Vuoden 2025 aikana kestävyystiekartan käyttöönottoa edistetään viestimällä siitä aktiivisesti ja käsittelemällä sitä yhdistyksen tilaisuuksissa.

Sertifioidumme toimimaan kestävästi ja viestimme aktiivisesti saavutuksistamme. Yhdistys valmistee vuoden 2025 aikana toimenpiteet, joiden avulla se voi hakea OKKA-säätiön järjestöille suunnattujen kestävä kehityksen indikaattorien mukaista sertifikaattia yhdistyksen toiminnalle.

Tuomme näkyväksi kansanopistojen kestävä kehityksen saavutuksia sekä opistoissa syntyvää ekologista ja sosiaalista kädenjälkeä.

Sosiaalisesti kestävä ammatillinen koulutus -hankkeessa on kehitetty runsaasti uusia toimintamalleja kansanopistoille. Hanke saatetaan loppuun vuoden 2025 aikana. Yhdistys viestii hankkeen tuloksista ja kansanopistojen ammatillisen koulutuksen vahvuuksista kohdennetusti ja yhdessä kansanopistojen kanssa. Hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja levitetään kansanopistoihin. Jatkamme verkostoyhteistyötä ammatillista koulutusta järjestävien kansanopistojen kanssa.

Tuemme kansanopistojen henkilöstön digitaalisia taitoja ja tekoälyosaamista järjestämällä henkilöstökoulutusohjelman opettajille ja opetuksen suunnittelijoille suomeksi ja ruotsiksi. Koulutusohjelmassa opettajilla on mahdollisuus kehittää osaamistaan oman opetusalan kollegoiden kanssa ja ottaa käyttöön uusinta teknologiaa pedagogisina työvälineinä. Koulutusohjelman aikana olemme avoimia rohkeille uusille ideoille, joita koulutustapaamisissa voi syntyä kansanopistojen palveluiden kehittämiseksi. Kasvatustieteen aikuisopiskelija on laatimassa koulutusohjelmasta oppinnytetyön. Kansanopistoyhdistys osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoimaan vapaan sivistystyön digitaalinen tavoitetila -kehittämistyöhön.

Vahvistamme turvallisuutta kansanopistoissa järjestämällä turvallisuuden ennakointiin ja yhteisöllisen turvallisuuskulttuurin luomiseen liittyvää koulutusta.

Kansanopistot ovat oppimisen ekosysteemi

Kansanopistojen valtakunnallinen verkosto on vahva ja elinvoimainen. Kansanopistoverkoston keskinäinen tiivis yhteistyö tuottaa mittakaavaetuja sekä viisasta resurssien käyttöä. Kansanopistoilla on tehtävien edellyttämät resurssit sekä edellytykset kehittyä ja uudistua. Kansanopistot rakentavat aktiivisesti strategisia kumppanuuksia ja yhteistyöverkostoja.

Kansanopistot toimivat oppimisen ekosysteeminä, jossa rakennetaan aktiivisesti yhteistyökumppanuuksia.

Kansanopistoyhdistyksen kehitystavoitteet 2024–2028:

- Vahvistamme kansanopistojen tunnettuutta ja identiteettiä yhteisen Kansanopistot-brändin avulla.
- Kehitämme kansanopistojen henkilöstön osaamista yhteisten toimintatapojen, sivistyspedagogiikan ja yhteisöllisyyden edistämiseksi
- Kehitämme kansanopistojen kanssa yhteisiä, yhdessä tuotettuja konkreettisia palvelutuotteita.
- Rakennamme aktiivista yhteistyötä tekevää kansanopistoverkosta.
- Tuemme kokeilukulttuuria kansanopistoyhteisössä sekä yksittäisten kansanopistojen vahvuuksien nostamista koko kansanopistoverkoston hyödyksi.

Kansanopistot ovat oppimisen ekosysteemi – yhdistyksen toiminta vuonna 2025

Kansanopistojen kanssa laadituissa tulevaisuuskuivissa keskiössä on oppiva yhteisö. Lisäksi niissä korostetaan kansanopistojen yhteistä toimintaa. Toimintavuoden aikana oppivan yhteisön teema nostetaan keskiöön Kansanopistoyhdistyksen 120-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Oppivan yhteisön teema näkyy erityisesti yhteistyön luomisena kansanopistojen kesken ja muihin verkostoihin sekä pedagogiikan ja palvelujen kehittämisessä.

Yhdistys kehittää uusia kokeiluja kansanopistojen koulustarjontaan erilaisissa oppivissa yhteisöissä, kuten yhdistyksen työryhmissä ja projektien kehittämissä. Vuoden aikana tunnistetaan osana vaikuttavuusselvitystyötä täsmällisemmin kansanopistojen koulutuksen asiakasryhmiä ja selvitetään uudenlaisia

palvelumahdollisuuksia kansanopisto-opinnoista saadun hyödyn näkökulmasta.

Osana tulevaisuuskuivien mukaista työtä tunnistetaan koulutuspalveluja, joita voitaisiin toteuttaa kansanopistoverkoston yhteisinä tuotteina. Kansanopistojen elinvoimaisuusselvityksen perusteella tunnistetaan yhteisiä kehittämiskohteita, joita yhteisesti edistämällä kansanopistojen toimintaedellytyksiä voidaan parantaa.

Yhdistys vahvistaa kansanopistojohtajien osaamista asiakas- ja opiskelijälähtöisyydessä oppilaitosten toiminnan suunnittelussa Kansanopistojohtajien koulutusohjelman avulla. Etsimme uusia verkostoja ja tuemme kansanopistoja kansallisten ja kansainvälisten verkostojen rakentamisessa.

Yhdistys vahvistaa kansanopistoliikkeen yhtenäisyyttä, osaamisen jakamista ja yhteistä oppimista kansanopistojen välillä. Se järjestää tilaisuuksia ja mahdollisuuksia yhteiseen vuorovaikutukseen (esim. Kansanopistojen rehtoripäivät, Kansanopistopäivät, Hallinto- ja talouspäivä, koulutusmuoto- tai alakohtaiset teemapäivät). Mahdollistamme eri henkilöstöryhmien yhteiset tapaamiset.

Tuemme kansanopistojen keskinäistä oppimista ja kollegiaalisten verkostojen syntymistä jatkamalla Kansanopistojohtajien koulutusohjelmassa syntyneiden verkostojen toimintaa. Osana Kansanopistojohtajien koulutusohjelmaa edistämme osallistavan johtajuuden toimintakulttuuria kansanopistoissa.

Edistämme kansanopistojen näkyvyyttä ja profiloitumista laatimalla niiden viestinnän tueksi valmiita viestintämateriaaleja, joissa hyödynnetään yhteistä Kansanopistot-brändi-ilmettä ja -identiteettiä. Käytämme hankkeiden yhteydessä tuotettavissa yhteisissä materiaaleissa Kansanopistot-brändiä. Jatkamme myös Kansanopistot-brändin jalkauttamista kansanopistoihin ja tuemme niiden valmiutta ottaa yhteinen emobrändi käyttöön opistobrändin rinnalle.

Teemme kansanopistojen koulutuksia tunnetuksi ylläpitämällä kotisivuillamme kansanopistojen koulutushakukonetta ja julkaisemalla Kansanopistojen koulutukset -esitteen.

Osallistumme merkittävimpiin koulutusalan messuihin ja tapahtumiin, joissa esittelemme kansanopistojen koulutustarjontaa.

Kehitämme yhdistyksen ja opistojen keskinäistä viestintäyhteistyötä Kansanopistojen viestintäverkosto-ryhmässä Basecamp-alustalla. Varmistamme, että kaikilla opistoilla on ryhmässä edustus, ja kannustamme ryhmän jäseniä sitouttamaan oman opistonsa mukaan yhteisiin viestintätoimiin.

Kasvatamme yhdistyksen sosiaalisen median kanavien seuraajamääriä ja lisäämme viestinnän volyyymiä aktivoimalla kaikki opistot osallistumaan yhteiseen viestintäämme omilla sosiaalisen median kanavillaan.

Kansanopistoyhdistys osallistuu Pohjoismaisen kansanopistoneuvoston (NFR) hallituksen työskentelyyn. Se vaikuttaa NFR:n kautta kansanopistojen asemaan Pohjoismaissa ja saa muista Pohjoismaista tukea omalle vaikuttamis-, viestintä- ja kehittämistyölleen. Osana NFR:n kanssa tehtävää yhteistyötä organisoidaan yhteispohjoismaisia poliittikotapaamisia ja vaikutetaan Pohjoismaisen ministerineuvoston työhön erityisesti koulutuksen ja kulttuurin alalla.

Vuosi 2025 on kansanopistojen oppivan yhteisön juhluvuosi

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry on perustettu vuonna 1905. Juhlavuoden teemana on tulevaisuuskuvien mukaisesti oppiva yhteisö, jolla halutaan korostaa kansanopistojen koko maan kattavan verkoston merkitystä suomalaisten elinikäisen oppimisen ja sivistyksen edistäjänä sekä yhdistyksen tehtävää tämän verkoston yhteisyyden rakentajana.

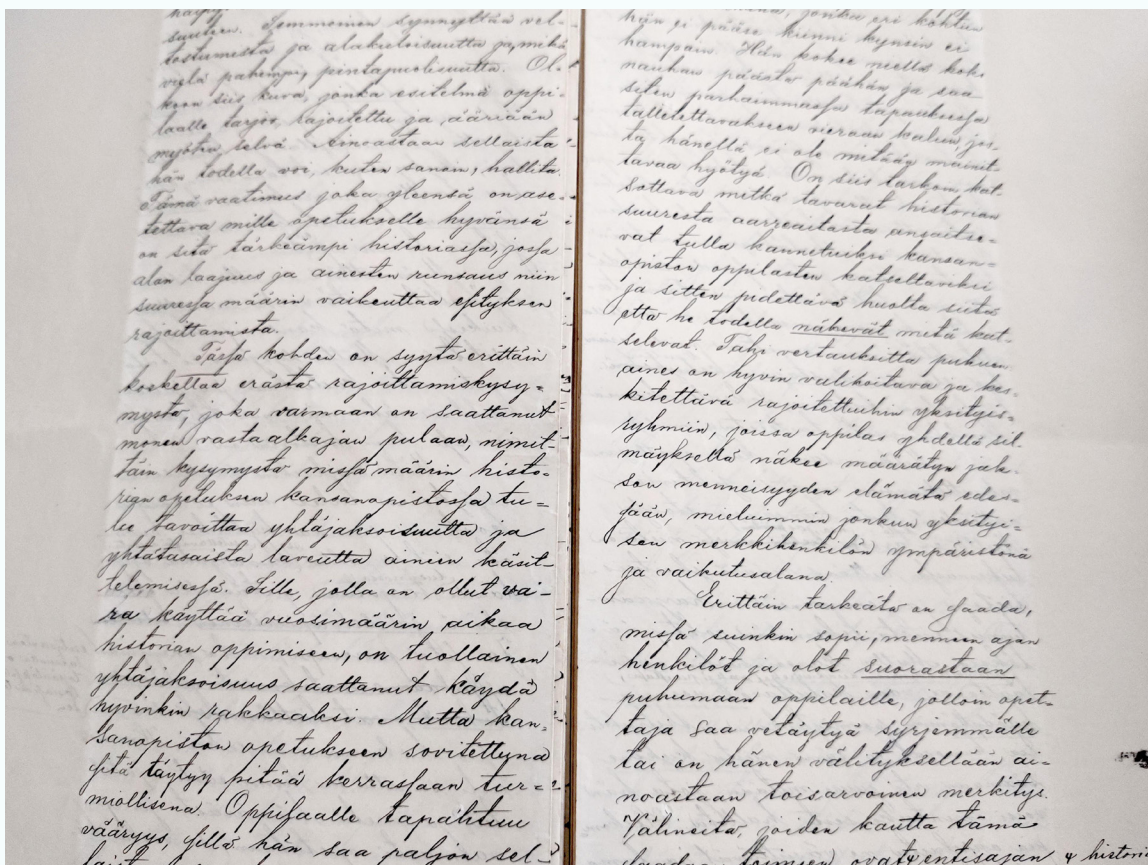
Juhlavuosi näkyy yhdistyksen tilaisuuksissa ja viestinnässä. Päätapahtumana järjestämme 120-vuotisjuhlan kutsuvierastilaisuutena Helsingissä Kansanopistokokouksen yhteydessä. Juhlavuotta vietetään myös keväällä järjestettävillä Kansanopistojen rehtoripäivillä Turussa.

Juhlavuonna uudistamme kansanopiston laulukirjan yhteisöllisen ja osallistavan prosessin kautta. Siinä nostetaan esille yhteislaulaminen osana kansanopistojen pedagogiikkaa ja tärkeänä osana kansanopistojen oppivien yhteisöjen rakentumista. Laulukirjan avulla

vahvistamme yhteisöllisyyttä, yhteislauluperinnettä ja kansanopistoidentiteettiä kansanopistoliikkeessä.

Yhdistyksen juhluvuosi näkyy juhlogona sekä kotisivuilla että sosiaalisen median kanavilla. Juhlavuodesta viestitään tiedottein ja juttuvinkein tiedotusvälineille sekä sidosryhmille ja kansanopistoille, joita aktivoidaan osallistumaan juhluvuosiviestintään. Kansanopistoyhdistyksen kotisivuilla ja sosiaalisen median kanavilla muistellaan yhdistyksen historian merkikohetkiä ja käsitellään mm. sivistyspedagogiikkaa eri näkökulmista.

Julkaisemme juhluvuoden blogisarjan, joka pureutuu Kansanopistoyhdistyksen ja kansanopistojen historiaan, nykypäivään ja tulevaisuuden visioihin. Blogikirjoitukset kootaan juhluvuoden lopuksi digitaaliseksi julkaisuksi. Julkaisemme lisäksi sosiaalisessa mediassa Kansanopistoyhdistyksen historiaan liittyviä valokuvia ja tarinoita.

Yhdistyksen hallinto ja talous

Yhdistyksen hallitus on vuoden 2024 aikana uudistanut yhdistyksen strategiaa. Lisäksi se on ottanut käyttöön hallituksen työskentelyn vuosittaisen arvioinnin. Yhdistys arvioi vuoden 2025 aikana strategisten tavoitteiden edistymistä ja toteuttaa riskien ja mahdollisuuksien arvioinnin PESTEL-menetelmää hyödyntäen. Yhdistyksen toimiston työtä suunnataan uudistetun strategian ja tulevaisuuskuvioiden mukaisesti. Yhdistyksen hallinnon päätöksenteon tueksi tuotetaan tilastotietoa ja muuta toimintaympäristön muutoksia käsittelevää tietoaineistoa. Yhdistyksen toimisto koostaa hallinnolle ajankohtaiset tilastoaineistot päätöksenteon pohjaksi. Yhdistyksen toimisto kehittää seurattavia indikaattoreita edellisvuonna julkaistun indikaattoriselvityksen mukaisesti.

Hallitus ja yhdistyksen toimisto toteuttavat hallitustyöskentelyn ja hallinnon toiminnan arvioinnin joulukuussa 2025 edellisvuonna kehitetyn työkalun avulla.

Yhdistyksen henkilöstöpolitiikan keskiössä on kunkin toimihenkilön työn suhde yhdistyksen strategiaan tavoitteisiin ja jäsenten kansanopistojen toimintaan. Yhdistyksen johtamistavat tukevat itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa suhteessa yhdistyksen jäsenille tarjoamiin palveluihin ja kunkin toimihenkilön tehtäviin. Yhdistyksen henkilöstön osaamista vahvistetaan strategisesti tärkeillä painoalueilla. Yhdistyksen toimiston hyvää työilmapiiriä ylläpidetään avoimella, luottamuksellisella ja rohkaisevalla työskentelyllä.

Yhdistyksen toiminnan tehokkuutta kehitetään vuoden 2025 aikana kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. Toimintavuoden aikana selvitetään yhteistyön organisoimista muiden vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen kanssa. Yhdistyksen toiminta-alueen kansallisiin hanke- rahoituksiin kohdentuu merkittäviä säästöjä toimintavuonna 2025. Yhdistyksen hanketoiminnan kansainvälisyyttä kehitetään vuoden aikana, jotta mahdollisuudet osallistua laaja-alaisiin kansanopistoja hyödyttäviin kansainvälisiin hankkeisiin paransivat.

Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry:n hallituksen, työvaliokunnan ja vaalivaliokunnan kokoonpano vuonna 2024

HALLITUS 2024

Puheenjohtaja:

Helena Ahonen, rehtori STEP-koulutus

Varapuheenjohtajat:

Henrik Grönroos, rektor Västra Nylands folkhögskola

Jaana Laitila, rehtori Alkio-opisto

Jäsenet:

Sirkka Hokkanen, vararehtori Karstulan Evankelinen Opisto

Ulla Huhtilainen, rehtori Joutsenon Opisto

Harri Jokinen, rehtori Otavan Opisto

Juha Kaivola, pedagoginen rehtori Linnasmäen opisto

Tatja Karvonen, rehtori Peräpohjolan Opisto

Valtteri Laitila, rehtori Reisjärven kristillinen opisto

Teijo Mathlin, rehtori Helsingin Evankelinen Opisto

Kyösti Nyyssölä, rehtori Etelä-Pohjanmaan Opisto

Sara Riska, prorektor Norrvalla folkhögskola

Jukka Tammisuo, rehtori Suomen Nuoriso-opisto

Esittelijä: toiminnanjohtaja Tytti Pantsar

Sihtööri: koordinaattori Anni Henricson

TYÖVALIOKUNTA 2024

Puheenjohtaja:

Helena Ahonen, rehtori STEP-koulutus

Jäsenet:

Henrik Grönroos, rektor Västra Nylands folkhögskola

Juha Kaivola, pedagoginen rehtori Linnasmäen opisto

Jaana Laitila, rehtori Alkio-opisto

Teijo Mathlin, rehtori HEO Kansanopisto

VAALIVALIOKUNTA 2024

Puheenjohtaja:

Petri Pullinen, rehtori Lahden kansanopisto

Helena Ahonen, rehtori Kainuun opisto, puheenjohtaja 3.9.2024 lähtien

Jäsenet:

Marja Kallioniemi, rehtori Kankaanpään opisto

Eevi Kurtti, rehtori Pohjois-Savon opisto

Niko Rantanen, rehtori Kalajoen kristillinen opisto

Kerstin Storvall, rektor Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby